

O plusach i minusach plenerowych zajęć z architektury krajobrazu w guzowskim parku,

czyli... staże „Aedifico et Conservo” przebiegają zgodnie z planem

Fundacja Hereditas realizuje kolejny sezon staży w ramach projektu „Aedifico et Conservo. Eskalacja jakości kształcenia zawodowego w Polsce”. Projekt, prowadzony przy udziale środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, skierowany jest do nauczycieli szkół zawodowych kierunków architektoniczno-budowlanych i inżynierjno-technicznych z całej Polski, a także do instruktorów praktycznej nauki zawodu. Staże „Aedifico et Conservo” przewidują m.in. praktykę budowlano-konserwatorską na kolejnych etapach rewitalizacji zespołu pałacowo-parkowego w Guzowie.

Przyszła z utęsknieniem wyczekiwana wiosna. Zrobiło się ciepło i zielono, nastały idealne warunki do prowadzenia staży „Aedifico et Conservo” w zabytkowym parku przy pałacu w Guzowie. Konserwacja pałacu trwa już od kilku lat, a w lipcu rozpoczną się także prace w przy-pałacowym parku (oczyszczanie i pogłębianie stawów). Zaistniały zatem świetne warunki do prowadzenia staży w plenerze, zwłaszcza tych z zakresu architektury krajobrazu.

Park w Guzowie od lat nie był poddawany należytej pielęgnacji, skutkiem czego spora część z jego dawnego układu jest dziś zupełnie nieczytelna. Dotyczy to zwłaszcza ogrodu geometrycznego, bowiem przekomponowany na początku XX w. przez Waleriana Kronenberga i Franciszka Szaniora, guzowski park łączył w sobie dwie części: geometryczną – związaną ściśle z pała-

cem i główną osią kompozycyjno-widokową, oraz krajobrazową obejmującą przede wszystkim system trzech stawów. W ramach staży „Aedifico et Conservo”, których aktualnie już trzecia edycja realizowana jest przez Fundację Hereditas, uczestnicy włączeni zostali w prace inwentaryzacyjne oraz działania skupione na odnalezieniu pozostałości dawnego układu przestrzennego oraz elementów go tworzących. Jak się okazuje jest ich już obecnie niewiele. Z dwurzędowej alei lip pozostało tylko kilkanaście drzew. Po dawnych kwiatowych i gazonowych parterach nie ma śladu. Czytelna jest natomiast główna oś, choć wyrosła na niej olbrzymia topola, która na pierwszy rzut oka wygląda niczym pomnik przyrody. Dopiero po bliższych oględzinach widać, że drzewo to urosło już w okresie powojennym.

Uczestnicy staży mają pracując przy inwentaryzacji elementów małej architektury, z której po dziś dzień pozostały jedynie mostki na stawach, kordegarda, postument po figurze na wyspie oraz dwa tajemnicze, kamienne kręgi, które fachowcy po długich dociekaniach (metodą porównań z podobnymi obiektami w innych parkowych założeniach) uznali za nietypowe parkowe ławy. Przemawia też za tym fakt, że na pochodzącym z 1911 r. planie Kronenberga są one zlokalizowane na zakończeniach spacerowych alejek.

Stażyci Aedifico et Conservo (edycja majowa) podczas prac pałacowych w Guzowie
fot. M. Krasucki

Elewacja ogrodowa (południowa) pałacu w Guzowie, fot. M. Krasucki

Stażyści „Aedifico et Conservo” w wyniku rekonesansu zgodnie stwierdzili, że większość osi widokowych jest dziś nieczytelna. To efekt braku utrzymania w ryzach roślinności, która pozostawiona sama sobie zdziczała i wybujała. Aby zapobiec dalszemu zarastaniu parku, zanim podjęte zostaną prace rewaloryzacyjne, właściciel raz na jakiś czas zleca wykaszanie parkowego runa, aby zapobiec nadmiernemu wyrastaniu samosiejek.

Do prac powierzonych stażystom w obszarze architektury krajobrazu w Guzowie należało też m.in. określenie składu gatunkowego i gatunków dominujących w parkowym drzewostanie. Uczestnicy trafnie zauważyli, że występują tu praktycznie same gatunki liściaste i to w dodatku rodzime: klony, graby, dęby, jesiony. Nie ma gatunków egzotycznych, co jest zastanawiające ze względu na rangę obiektu i projektantów zatrudnionych do prac przy parku.

Wiosenna aura sprzyja dendrologicznym zadaniom, bo gatunki rozpoznaje się przed wszystkim po liściach. Stażyści „Aedifico et Conservo” dowiadują się jednak, że poza okresem wegetacji w takim zadaniu pomocna jest kora, pokrój drzewa, pąki, szyszki, pozostałości liści i owoców wystarczy tylko uważnie rozejrzeć się dookoła. Penetrację parku w Guzowie

utrudnia okresowo wysoki stan wód gruntowych. Najbardziej podmokłe stają się tereny na głównej osi parkowej, w części południowej. Po dużych deszczach nawet w kaloszach trudno tamtędy przejść. Na takie warunki nie narzekają jedynie... komary, bo – jak się można przekonać na własnej skórze – wiosenna aura sprzyja nie tylko stażystom.

Do tej pory wsparciem w postaci staży Fundacja Hereditas objęła już blisko 350 osób i prowadzi nabór na kolejne edycje (dostępne terminy: do lipca 2014 r. włącznie). Osoby zainteresowane udziałem w stażach „Aedifico et Conservo” prosimy o kontakt z Biurem Projektu w Warszawie, tel. 22 891 01 62, 500 538 967. Organizator pokrywa wszystkie koszty związane z udziałem w projekcie (zakwaterowanie, wyżywienie, materiały edukacyjne, odzież robocza, itp.). Każdy staż trwa 10 dni, po 8 godz. zegarowych dziennie. Uczestnicy otrzymają certyfikaty udziału w programie. Dodatkowe informacje o rekrutacji, zasadach udziału i samym projekcie są zamieszczone na stronie <http://www.fundacja-hereditas.pl/aedifico-3edycja/>.

*Małgorzata Dyrka,
architekt krajobrazu
Fundacja Hereditas*